

‘Ga jij maar lekker een avondje op stap, zei ik

Jeannette Kieviet (43) was net zeven maanden moeder van Demi, toen haar grote liefde Jan bij een bezoek aan een broodjeszaak zomaar werd doodgeslagen. In de rechtszaal keek de dader haar grijnzend aan toen het opvallend milde vonnis werd uitgesproken.

INTERVIEW THOMAS BRAUN FOTOGRAFIE BRENDA VAN LEEUWEN

Jeannette: “Maak 'm dood!” Er zijn veertien getuigen geweest die de vrienden van de dader dat hebben horen roepen. Maar geen van hen durfde in te grijpen. Op dat moment was Jan overigens al hersendood. Na de eerste trap zakte hij in elkaar. Toen hij probeerde op te staan, kreeg hij nog een klap. En bleef roerloos liggen. En de omstanders maar roepen. De dader heeft hem toen nóg een paar rake trappen gegeven.

Jan was samen met zijn beste vriend Wolter een avondje op stap. Jan had een eigen bedrijf als meubelmaker en interieurbouwer en was een keiharde werker. Af en toe had hij het nodig, lekker drinken met zijn vriend. Ik zei die avond dan ook: “Ga jij maar lekker een avondje op stap.” En dat deed hij.

GEKNAKT ALS EEN RIETJE

‘Aan het eind van de avond besloten ze nog een broodje te gaan eten. In de broodjeszaak werden een paar meisjes lastiggevallen door een groepje tuig. Jan, die niet tegen onrecht kon, zei dat ze daarmee moesten ophouden. Toen Jan en Wolter hun broodje op hadden, liepen ze naar buiten. Een van die jongens kwam hen achterna en begon Jan vervolgens af te tuigen. Achteraf is gebleken dat bij de tweede klap op zijn hoofd een halslagader is gebroken. Daardoor is hij ter plekke in elkaar gezakt. Bij de sectie die later op zijn lichaam is verricht, bleek dat hij voor vijfenzeventig procent kransslagaderverkalking had. Dat heeft ertoe bijgedragen dat die ader als een rietje is geknakt.

Wolter stond ernaast, maar wat kon hij in zijn eentje beginnen? Per ambulance werd Jan afgevoerd naar het ziekenhuis. Gelukkig is de dader meteen opgepakt. Dat is heel belangrijk voor me geweest. Je bent ontzettend kwaad en je wilt je frustraties kwijt, dus dan is het fijn als je die op de schuldige kunt projecteren.

Jan en ik waren al veertien jaar heel gelukkig samen, hij was mijn grote liefde. Het enige obstakel dat we in al die jaren hadden gehad, was dat het ons lang niet lukte om kinderen te krijgen. Uiteindelijk hebben we na een paar mislukte ivf-pogingen toch een dochter gekregen: Demi. Ze is nu zeven jaar. Op 15 januari 2005, de dag dat haar vader om het leven kwam, was ze zeven maanden.’

VERLAMD

‘Ik was thuis toen het gebeurde. Midden in de nacht belde de vriendin van Wolter aan. Ze riep paniekerig dat we meteen naar het ziekenhuis moesten. Ik heb snel Demi uit bed gehaald en voor Jan nog een badjas en een joggingbroek gepakt. In het ziekenhuis kreeg ik meteen te horen dat het niet goed ging met Jan. We moesten in een kamertje wachten op nieuws. Dat kwam: een vrouwelijke arts vertelde me dat Jan dood was. Ik gooide mijn bekerdje water op de grond en wilde gillen. Slaan. Iets. Maar ik was als verlamd. Pas na een half uur kon ik handelen: die bellen, dat regelen... Een uur later arriveerde de hele familie. Met elkaar namen we afscheid van Jan. Toen we het ziekenhuis verlieten en onder de slagboom door reden, sloeg het in: ik moet Jan nu voor de rest van mijn leven achterlaten. ►

‘Na het vonnis draaide de dader zich om, keek me aan en grijnsde van oor tot oor. Hij stak ook nog zijn duim op

‘Als Demi de lachers op haar hand heeft, zegt ze: “Ik ben net mijn vader!”’

Ik ben alleen. Met een baby van zeven maanden. Ineens had ik de begrafenis van mijn eigen man te regelen. Stond er een rechercheur op de stoep om nog even wat spulletjes van Jan te brengen. Een aansteker, de huissleutel, zijn pakje sigaretten. Vervolgens kwam een journalist van het AD langs, lag De Telegraaf in de tuin en hing SBS6 aan de telefoon. Intussen belden er klanten van Jan: “Meneer Kieviet zou hier een kast komen opmeten, maar hij is er nog steeds niet.” En dan moest ik zeggen: “Nou mevrouw, gaat u maar even zitten, want hij komt helemaal niet meer.” Verschrikkelijk.’

ZO LANG ZÓ KWAAD

‘Acht maanden daarna was de eerste rechtszitting. Ik mocht vlak bij de rechter zitten. Op een meter afstand van de dader heb ik mijn verhaal gedaan. Hij móést gewoon weten wat voor man hij had doodgeslagen. Wat hij ons had aangedaan. Dat er een kapot gezin op zijn conto stond. Hij zat tegenover me te janken. Hij had spijt, zei hij.

Twee weken later was de uitspraak. Dit keer mocht ik niet in de rechtszaal zitten, maar boven op het balkon, achter glas. Daarvandaan kon ik de dader alleen op de rug kijken. De eis was vier jaar gevangenisstraf. Hij kreeg dertig maanden. Dat is, na aftrek wegens goed gedrag, nog geen twee jaar. Omdat het volgens de rechter geen doodslag was, maar zware mishandeling met de dood tot gevolg. Nadat de rechter het vonnis had uitgesproken, draaide die jongen zich om, keek me aan en grijnsde van oor tot oor. En hij stak ook nog zijn duim op.

Ik ben zo lang zó kwaad geweest. Niet alleen op hem en op zijn vrienden en familie, maar ook op de instanties waarmee ik vervolgens in aanraking kwam. De rechtbank bepaalde dat de dader mij enkele duizenden euro’s aan schadevergoeding moest betalen. Ik krijg van hem nu al jaren honderd euro per maand. Wat moet ik daar nou mee? Iets leuks voor Demi kopen? Van dát geld?

Vorig jaar werd ik aangehouden door de politie omdat ik te hard had gereden. Ik kreeg de hoogst mogelijke bekeuring. Ik begrijp dat ik moet boeten voor een snelheidsovertreding, maar tegelijkertijd denk ik dan ook even: ik leef zo braaf, moet zo knokken om het hoofd boven water te houden, en dan moet ik om zoiets bloeden? Ik weet dat het appels met peren vergelijken is, maar op zo’n moment voel ik me heel machteloos en vind ik de wegen van het juridisch systeem ondoorgrondelijk.’

PAPA IS EEN HELD

‘Demi weet inmiddels wat er met haar vader is gebeurd. Ze was bijna zes toen ze thuiskwam van het buiten spelen, vol verhalen die ze over hem had gehoord. Maar wat ze zei klopte niet helemaal. Toen dacht ik: Demi moet de waarheid van mij horen, in plaats van halve feiten van kinderen uit de buurt. Maar hoe vertel je zoiets in godsnaam? Ik vroeg advies aan een kinderpsychologe. “Breng het verhaal positief en zet haar vader neer als held,” zei ze.

Een paar weken later werd Demi midden in de nacht wakker. Ze kwam bij me liggen, en na een tijdje kwam haar papa ter sprake. Ik vroeg:

“Demi, weet jij wat een held is?” “Superman!”, antwoordde ze. “Ja, dat is zo. En weet je wie nog meer? Jouw papa.” Ik had Demi steeds beloofd dat ik haar alles zou vertellen als ze groot was. Die nacht zei ik dus: “Weet je, mama vindt eigenlijk dat je nu oud genoeg bent om te horen wat er met papa is gebeurd.” Ik zag haar glunderen van trots. Ze zat ademloos te luisteren. Na afloop was haar eerste reactie: “Mama, kijk eens naar mijn benen. Vind je niet dat ik al heel lange benen heb? Dat ik al heel erg groot ben?” De volgende ochtend vertelde ik aan haar juf dat Demi nu alles wist. “Het kan heel goed zijn dat zij vandaag met vragen komt, of wat heftig reageert op dingen,” waarschuwde ik dus. Toen ik haar later die dag ophaalde, kwam de juf naar me toe en zei: “Demi is vanmiddag helemaal hysterisch geworden.” Een leerling had haar een onschuldig klapje tegen haar hoofd gegeven. Waarop Demi had geroepen: “Mijn papa is ook op zijn hoofd geslagen en die is nu dood. Nu ga ik ook dood.” Thuis zei ik: “Luister lieverd, bij papa was al iets mis met zijn hoofd toen hij die klap kreeg en jij hebt dat niet! Jij bent gezond. Ik ga je nu ook een duwtje geven tegen je hoofd, net als bij papa gebeurde, en dan zul je zien dat er niks met je gebeurt.” Dus ik gaf haar een soort tik, ving haar snel op en zei: “Zie je, er gebeurt niks.”

Demi weet niet wat het is om een vader te hebben. Toch probeer ik haar een zo goed mogelijk beeld van Jan mee te geven. Het was zo’n leuke vent, die ook zó gek op haar was. Als ik een bepaald liedje op de radio hoor zeg ik bijvoorbeeld: “Dit vond papa mooi.” Of als we langs het Feyenoord-stadion rijden: “Dat was zijn club.” Jan had veel humor en vond het belangrijk om mensen aan het lachen te maken. Dat heeft zij ook. En als ze de lachers op haar hand heeft, gaat ze door en zegt ze: “Ik ben net mijn vader!” Ontroerend. Maar soms zegt ze dingen die ik echt heftig vind. ►

We gingen met Vaderdag een bloemetje halen voor op zijn graf. “Kies jij maar uit,” zei ik. Bij het afrekenen zei de verkoopster: “Daar zal je papa wel heel blij mee zijn.” Antwoordde ze: “Mijn papa is dood.”

JANKEN VAN GELUK

‘Ik ben eruitgekomen. Met ongelooflijk veel vallen en opstaan. In het begin durfde ik bijvoorbeeld niet alleen te zijn, dacht steeds dat er gewelddadige mannen bij mijn huis liepen. Daarom bleef er steeds een vriendin of familielid slapen. Of ik reed in mijn auto over de dijk en dacht: ik stuur ’m er zo af, wat kan mij het schelen? Maar dan keek ik naar Demi. Zat ze in haar autostoeltje te lachen. En wist ik: voor haar moet ik door.

De eerste vier jaar na zijn dood draaiden puur om het verwerken van het verdriet en het gemis. Zo'n proces verloopt met ups en downs, je emoties gaan alle kanten op. Ik lag soms met hartkloppingen in bed. Ik leerde dat dit adrenaline was die eruit moest.

Ik ben ook bewust emoties gaan opzoeken. Dan pakte ik een trui van Jan zodat ik hem kon ruiken. En dan kwamen de tranen. Die pijn zo intens voelen is verschrikkelijk. Maar het was nodig.

Na die vier jaar was het ergste achter de rug, maar wat steeds onderhuids bleef sluimeren was mijn woede. Tot ik bij een psychotherapeute terecht kwam. Zij probeerde bewust die woede bij mij op te wekken, en dat lukte: ik werd razend en begon enorm te schelden. Toen pakte ze een rugzak. Ik sloeg erop. En sloeg en sloeg, ik kon niet meer stoppen. Na een half uur leek het alsof ik zweefde. Ik was he-le-maal leeg van binnen. Gevoelsmatig is toen mijn nieuwe leven begonnen. De zondag erop zat ik in de tuin. Het was een van de eerste mooie lentedagen. Vier uur lang heb ik op dat bankje gezeten, met een kop koffie en een sigaret, jankend van geluk. Nooit gedacht dat ik me ooit weer zo zou kunnen voelen.’

PAY IT FORWARD

‘Natuurlijk heb ik ook nu nog moeilijke momenten. Het is verschrikkelijk om je man te moeten verliezen, ik mis Jan nog elke dag. Maar het heeft me ook een stuk sterker gemaakt; misschien ben ik er zelfs wel een ander mens door geworden. Ik kan nu bijvoorbeeld heel goed relativeren. Ik leef soms bijna met het uur. Vroeger had ik behoefte aan zekerheid. Ik was een controlfreak; alles wilde ik ordenen, regelen en plannen. Nu laat ik het leven,

‘Vier uur lang heb ik op een bankje gezeten, met een kop koffie en een sigaret, jankend van geluk’

en mensen die ik anders nooit had opgemerkt, op me afkomen. Dat zie ik als een verrijking en daarvoor ben ik dankbaar.

Ik heb geen relatie. De eerste jaren wilde ik eerst alles op een rijtje krijgen. Daarna zou die nieuwe man wel weer komen. Na een jaar of drie kwam er inderdaad iemand voorbij. Even dacht ik: het plaatje is weer compleet. Ik ben er weer, en ik ga net zo leven als toen met Jan. Maar niks wordt ooit hoe het was. Met die man heb ik inmiddels een mooie band. Hij is er als ik hem nodig heb, maar we hebben geen relatie. Ik wist nooit dat zoiets ook een optie kon zijn.

Door wat er allemaal is gebeurd, en het rouwproces dat ik heb doorlopen, kreeg ik de behoefte om anderen te helpen. Daarom ben ik vorig jaar een coachingspraktijk begonnen, met de veelzeggende naam Het

komt goed. Ik richt me op mensen die een vergelijkbaar proces doormaken als het mijne. Dat kan iemand zijn die een dierbare heeft verloren, maar ook iemand die net is gescheiden en daar grote problemen mee heeft. In de toekomst wil ik me ook gaan richten op kinderen die hun vader of moeder hebben verloren, of van wie bijvoorbeeld de ouders zijn gescheiden. Dit is mijn nieuwe levensmissie. Dankzij de ellende die ik heb meegemaakt, kan ik anderen helpen. Dat vind ik een mooie gedachte.’

VERGEVEN

‘Ik heb periodes gekend dat ik de dader wilde ontmoeten. Hem vragen naar het grote Waarom. De psycholoog die ik toentertijd bezocht, zei dat ik die jongen alleen maar wilde zien om Jans dood te kunnen verwerken, maar dat ik hem daarvoor helemaal niet nodig had. Dat zou alleen lukken door vergeffen. Hij vroeg: “Zul je dat ooit kunnen, hem vergeven?” “Nooit,” zei ik. Maar nu, zeven jaar later, is dat toch gelukt. En dat gevoel is oprecht. Ik geloof dat niets zonder reden gebeurt en dat alles uiteindelijk ergens goed voor is, hoe cru ook. En voor hem is dit zijn lot. Je moet eerst heel veel doormaken om dat te kunnen inzien. Maar zoveel heb ik doorgemaakt.’ ■

Meer informatie over de coachingspraktijk van Jeannette: www.betkomtgoed.nu

